

2019-05, mei 2019

Beste sympathisant,

Met deze nieuwsbrief houden wij u op de hoogte van alles wat er binnen de stichting Noordwijkerhout van Toen gebeurt.

Bijnamen

Vroeger werden bijnamen gebruikt om onderscheid te maken tussen verschillende personen of families. Soms is het een scheldnaam. Op onze website www.noordwijkerhoutvantoen.nl staan alle namen gesorteerd, zowel op bijnaam als op familienaam, met dank aan de website Blik op Noordwijkerhout. Heeft u op- en/of aanmerkingen, aanvullingen of verbeteringen, dan horen wij dat graag.

NoVaTo-bode

Deze maand komt de tweede NoVaTo-bode van dit jaar uit. Het is weer een prachtige bode geworden met mooie en informatieve verhalen over verschillende onderwerpen. De bodes worden door onze vrijwilligers rondgebracht. Ook enkele sympathisanten helpen daarmee in andere dorpen. Daar zijn wij heel blij mee, want dat scheelt ons veel portokosten. Andere bodes doen wij zo spoedig mogelijk op de post. Heeft u voorkeur over een onderwerp, of heeft u zelf een verhaal te vertellen, dan horen wij dat uiteraard graag!

Prachtige verhalen

Ook bij deze nieuwsbrief treft u een verhaal aan van Jan Duivenvoorden. Misschien heeft u op- of aanmerkingen, wilt u er iets over vragen, of laten weten wat u er van vindt, dan hoort Jan dat graag van u!

Lezing: WOII door Koen Marijt

Na de grote belangstelling voor de lezing van Abe Bader eind april, hebben we een Koen Marijt (Koen van Toen) werkzaam op de Universiteit in Leiden, weten te boeken voor een nieuwe lezing met weer andere aspecten over de Tweede Wereldoorlog in onze streek. Koen geeft op dinsdag 25 juni een lezing. Kaartjes zijn af te halen vanaf 1 juni in de expositieruimte in de Zeestraat.

Activiteiten

Mei 2019 NoVaTo-bode nummer 30
25-06-2019 Lezing: WOII door Koen Marijt
08-09-2019 Vrijtijdsfestival gemeente Noordwijk

Vredebest

Het Westeinde behoort tot de oudst bewoonde gebieden in Noordwijkerhout. De licht kronkelende weg stond eerder bekend als Buurweg maar in de volksmond wordt zij nog altijd 'Boerenkant' genoemd vanwege de vele boerderijen van middeleeuwse oorsprong.

Niet elke gebouw kent een boeiend verleden maar aan boerderij Vredebest is een karakteristiek stuk dorpsgeschiedenis verbonden. Op kaarten van het klooster Leeuwenhorst uit 1625 komen we haar tegen als één van drie bij elkaar staande woningen met daarachter de gronden van het gebied 'de Sack'. Daar stonden ook twee andere bekende boerderijen; 'de Klijne Sack' en 'de Grootte Sack'. Omdat de boerderijen dicht bij elkaar staan zijn gegevens uit de periode voor 1600 lastig aan één van de gebouwen te koppelen, maar als bewoond gebied wordt 'de Sack' al begin 15e eeuw genoemd.

Twee eeuwen later komt het onroerend goed in dit gedeelte van de Buurweg grotendeels in handen van welgestelde families. Pieter Tedingh van Berkhout krijgt van zijn vader twee woningen aan de Buurweg geschonken. Hij start daar in 1669 de bouw van buitenplaats Vijverbeek of Hofwijk, fraai beschreven in het boek Dijckenburg van de historici Bultink en Den Hartog. Helaas halen zij de boerderijen in dit gebied door elkaar en stellen ten onrechte dat Pieter Tedingh ook eigenaar was van boerderij 'de Klijne Sack' (nu Van Ruiten). Echter, de boerderij van Pieter betreft Vredebest en stond pal naast zijn buitenplaats. Haar naam krijgt dit gebouw pas in de 19e eeuw maar voor die tijd kunnen we het in archieven onderscheiden door de landerijen die aan de boerderij verbonden waren, totaal 41 hectare. Buitenplaats Vijverbeek of Hofwijk is door Pieter verkocht en door latere eigenaren nog uitgebreid gerenoveerd in 1735. Niettemin valt tien jaar later de slopershamer. De boerderij ernaast blijft echter tot 1758 eigendom van de erven Tedingh van Berkhout.

Ongetwijfeld is de boerderij wel eens gerenoveerd, maar overgebleven foto's laten ons nog altijd een gebouw zien dat te vergelijken valt met boerderij de Witte Raaf, die uit de eerste helft van de 16e eeuw dateert. Pieters erfgename, Jacoba Tedingh van Berkhout, verkoopt haar boerderij aan Leendert en Wijntje Groenendijk-Verdel, een echtpaar dat eerder nog pachter van Dijckenburg was. Hun zoon Jan, die Marijtje van Nobelen trouwde, zal de boerderij van zijn ouders overnemen. Het kinderloze echtpaar laat vier dagen na de begrafenis van vader Groenendijk een testament opmaken, onwetend dat Jan een maand later zelf zal overlijden, in november 1776. Vier legaten voor de directe naasten en een schenking aan de Roomse kerk laten zien dat de familie Groenendijk niet onbemiddeld was. Overigens taxeert het dorpsbestuur de boerderij met de vele hectaren weiland voor de erfbelasting op niet meer dan 1750 gulden. De prijzen voor onroerend goed waren al tijdenlang bijzonder laag, de Groenendijken kochten twintig jaar eerder voor 1900 gulden. Toch was een nieuwe echtgenoot voor een weduwe met zo'n groot boerenbezit snel gevonden. Binnen een jaar trouwt Marijtje met Cornelis Oostdam, geboren op Schimmelpennick aan de Schippersvaart. De Oostdammen zullen tot 1913 eigenaar blijven, waarna de boerderij in handen komt van de familie Gevers, die Cornelis Leefflang als pachter aanstelt.

Na het faillissement van Leefflang door aanhoudende tegenslag dreigt in 1932 sloop van Vredebest. Mede door bemiddeling van de vereniging Heemschut kan het gebouw behouden blijven. Hein Hogervorst komt op de boerderij te wonen en vormt het om tot bollenbedrijf. Met haar naam is het lot van Vredebest cynisch te noemen want in 1942 stort een bommenwerper van de RAF er op neer. De oude boerderij brandt geheel af, twee kinderen komen hierbij om het leven. De gebeurtenis dreunt nog lang na in het dorp.

Tekst: Jan Duivenvoorden (heeremenis@ziggo.nl)